

PvdA heeft met kolencentrales last van kortetermijngeheugen

Sluiten van kolencentrales na het recent opstarten als gevolg van bewust kabinetsbeleid zet de Nederlandse overheid als onbetrouwbare partner neer, zeggen de Rotterdamse haveneconomen Bart Kuipers en Onno de Jong.

Bart Kuipers en Onno de Jong haveneconomen 18 maart 2017, 13:00

- Ook het toenmalige milieuactivistische Kamerlid Diederik Samsom was voor de kolencentrales

Voormalige rokers zijn doorgaans het minst tolerant als het gaat om roken binnenskamers. Nadat zij decennialang op bezoek de ene sigaret na de andere opstaken in een omgeving van niet-rokers en kleine kinderen en lacherig reageerden op tegenwerpingen, komt het besef vaak met de jaren. Inmiddels is het gelukkig zo ver dat het niet meer acceptabel is om binnenshuis te roken. Deze maatschappelijke ommezwaai is van verrassend recente datum.

De huidige reactie van de PvdA op kolencentrales doet ons denken aan deze ommezwaai in het maatschappelijk rookgedrag. Het is nog niet zo lang geleden dat de PvdA groot voorstander was van de bouw van kolencentrales, drammerig geen andere mening dulde en de ene na de andere centrale wilde openen.

In juli 2007 drukte PvdA-milieuminister Jacqueline Cramer de bouw van vier kolencentrales door in de Tweede Kamer. Haar argument was dat de overgang naar een duurzame economie niet mogelijk is zonder op korte termijn kolencentrales te bouwen. De bewindsvrouw verweet de Kamer een gebrek aan begrip: 'Voor elektriciteit hebben we kolen, gas of kernenergie nodig. Een alternatief is er niet.' (Trouw, 3 juli 2007). Ook het toenmalige milieuactivistische Kamerlid Diederik Samsom was voor de bouw indien de centrales gingen voldoen aan strenge voorwaarden zoals de opslag van CO2 en de mogelijkheid om biomassa te stoken.

Vooraf de twee centrales op de Maasvlakte in de Rotterdamse haven zijn juweeltjes van industriële architectuur en worden door ons liefdevol aangeduid met 'Cramer 1' en 'Cramer 2'

Dit milieuarargument voor de bouw van kolencentrales is nooit serieus genomen. Dat extra capaciteit voor energieopwekking nodig was vanwege het risico op het dichtdraaien van de gaskraan door Rusland was duidelijk. Maar dat dit juist kolencentrales moesten zijn leek vooral bedoeld om het neoliberale beleid gerelateerd aan de privatisering van de energievoorziening veilig te stellen door energie uit goedkope kolen. Het kon niet zo zijn dat de consument bij de liberalisering van energiemarkten juist met hogere prijzen zou worden geconfronteerd. Ook in 2007 waren duurzame alternatieven voor kolencentrales als zon en wind genoegzaam bekend - ook bij de PvdA.

Inmiddels zijn de centrales in gebruik genomen. Vooral de twee centrales op de Maasvlakte in de

Rotterdamse haven zijn juweeltjes van industriële architectuur en worden door ons liefdevol aangeduid met 'Cramer 1' en 'Cramer 2'.

Er is nog altijd geen sprake van het afvangen en opslaan van CO₂ na een rampzalig verlopen voorgenomen testlocatie onder de grond bij Barendrecht. Bij de goedkeuring van de bouw van de kolencentrales was er een naïef vertrouwen in onbewezen technologie. De CO₂-uitstoot in de Rotterdamse haven groeide in 2014 en 2015 sterk, waarbij de uitstoot van de kolencentrales nog niet eens volledig meetelde, omdat de centrales pas volledig opstartten in 2016.

Schaliegas

Als je ExxonMobil en Shell aanklaagt, waarom dan niet ook de destijds verantwoordelijke minister?

Wat ons aan deze rol van de PvdA irriteert is het kortetermijngeheugen van de partij, het plotsklaps maken van totale ommezwaaien in beleidskeuzen zonder rekenschap af te leggen van de eigen rol hierin. Ter illustratie, in april 2013 was het Kamerlid Jan Vos nog vóór de winning van schaliegas in ons land terwijl ook daarvan de nadelen al genoegzaam bekend waren.

Wat ons ook irriteert is dat bedrijven als ExxonMobil en Shell voor de rechter worden gedaagd omdat ze al jaren kennis hadden van de gevolgen van CO₂ op het klimaat en niets deden, vergelijkbaar met de producenten van sigaretten en de gezondheidseffecten van roken. Daarbij kan men dan ook de Nederlandse overheid voegen want ook in 2007 werd al gewezen op de klimaatgevolgen van kolencentrales. Dan wellicht de toenmalig verantwoordelijke minister ook aanklagen?

Tenslotte vinden wij het onbegrijpelijk met het bovenstaande in gedachten dat de PvdA in haar verkiezingsprogramma niet sterk inzet op de afvang en opslag van CO₂, zoals D66, ChristenUnie en GroenLinks juist wel doen. Sluiten van kolencentrales na het recent opstarten als gevolg van bewust kabinetsbeleid zet de Nederlandse overheid als onbetrouwbare partner neer. Niet inzetten op de afvang en opslag van CO₂ door de PvdA in haar verkiezingsprogramma is een gemiste kans, zeker vanuit historisch perspectief.

Bart Kuipers en **Onno de Jong** zijn als haveneconoom verbonden aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.